

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím: *A világítás megdrágítása*

Forrás:

Uvilág

Bp.
(Hely)

1916. XII 6
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

665:621.32

Hely

Idő

"1916"

Személy

Közp. nyomt. XX. cs. 23. sz.

Budapest főváros házinyomdája 1919.

A világítás megdrágítása

A fővárosi pénzügyi bizottság ülése

A főváros pénzügyi bizottsága ma délelőtti ülésén letárgyalta és változtatásokkal el is fogadta a gáz és villamosítam árának fölemelésére és megadóztatására vonatkozó javaslatot.

Buzóth János tanácsos ismertette a javaslatot. Ezután Vázsonyi Vilmos szólt hozzá a kérdéshez. Ma is fenntartja, hogy nem helyes, ha a deficit fedezésére szolgáló javaslatokat részletekben tárgyalják. Meg kellett volna állapítani, mekkora a szükséglet, miből állott elő a deficit és miből kellett vaskónyszerrel bekövetkeznie, melyek azok a kiadások, amelyeknek emelkedése folytonos és amelyeket csak a jövedelmi források emelésével lehet paralizálni. A nagyvárosok ugrásszerű fejlődése hozza magával, hogy olyan egészségügyi, szociális és iskolai feladatok teljesítését kell vállalni, amelyek következtében átmenetileg majdnem mindenütt deficit állott be. Maga a háboru mindenütt fokozta ezeket a jelenségeket, hiszen, hogy csak a legprimitívebb dologról szóljon, a hadbavonult személyzet huzza a fizetést és annak pótlásáról kell gondoskodni, ami természetesen a személyzeti kiadások emelkedésével jár. Itt van azután az anyagárak óriási emelkedése. A rendkívüli pótlások és segítségek óriási összege, szóval van a deficitnek feltétlenül olyan tetemes része, amit a háboru idézett elő. Ezért lett volna célszerűbb egyszerre tárgyalni az egyes javaslatokat. Az egész koncepció és a helyes tájékoztatás szem-

pontjából helyes teljes képet adni a helyzetnek. Másutt, például Bécsben, az egész kérdésről tájékoztatták a közvéleményt, mert csak így akadályozható meg, hogy teljes sötétség uralkodjék és a legképtelenebb hírek keljenek szárnyra. Bécsben megmondották, hogy 13 és fél millióra van szükség és ennek fedezésére ott egész sor különböző jövedelemszaporítási javaslatot terjesztettek elő. Így a községi pótléknak igaz, hogy igen szerény mértékben, 3. illetve 4%-kal való fölemelését hozták javaslatba, azért, mert a kormány magasabb emeléshez nem akart hozzájárulni és kivették ez alól az emelés alól a házádot és a kereseti adó két legalsóbb osztályát, javasolták a sörfogyasztási adó és a pálinkaforgalmi adó fölemelését, az értékemelkedési forgalmi adó ideiglenes életbeléptetési, az árammérők díjainak fölemelését, megcsinálták a vigalmiadót, a színházigazgatók megkérdezése nélkül, 10. illetve 20%-os alapon, ugyancsak nálunk. Fölemelték a közúti vasutak tarifáját 2 fillérrel, ami a legnagyobb ellenzést szülte, sőt még a kutyaadót is fel akarták emelni. A német városok is a legkülönbözőbb forrásokhoz nyúltak a háztartási hiány fedezésére.

Ami már most a szóbanforgó javaslatokat illeti, azokat két részre osztja. Először annak a kimutatására, milyen mértékben drágult a termelés és milyen mértékben emelkedett a rezi. Ezek olyan köztudomású dolgok, amelyekről mindenkinek tudomásul kell bírnia. A szóbanforgó üzemeknél a háboru azonkívül a propagandát is teljesen kizárja és természetesen és jogos, hogy a főváros magát ezen a téren rekompenzálja. Ezért az átemelés ellen kifogást emelni nem lehet és azt azzal a módosítás-

sal el is fogadja, hogy az átemelés csak ideiglenes, a háboru tartamára szól és utasítani kell az ügyosztályt, hogy a normális viszonyok beálltával a tarifa leszállítására legyen javaslatot. A világítási adóra megjegyzi, hogy ez bizonyos tekintetben adótechnikai játék. Ismeri az ellenvetést, amit az ellen felhozna, de sajnálja, hogy ezt a javaslatban nélkülözi. Miért nincs benne, hogy a főváros kényszerítve van az adónak behozatalára? Miért nincs benne, hogy a pénzügyminiszter az országos világításiadót tervezte és ennek keretében ajándékolta a fővárosnak a világításiadót.

Bárczy István polgármester: Ez privát beszélgetés volt, amit nem szoktak hivatalos javaslatokba felvenni.

Vázsonyi Vilmos: Ez nem privát érv és azért hozta ezt fel. A javaslatot csak az alábbi módosításokkal fogadja el és kiköti, hogy mielőtt lehetséges az adórendszer kihatása, vagy más adók behozatala révén (állami hozzájárulás, városi egyes adók) a deficit rendezése, ennek az adónak kell az elsőnek lennie, amelyet eltörölnek. Az ál-

tala előterjesztett módosítások a következők: A gázadó fizetése alól mentesíttessék a kétszobás lakások, ideértve azokat is, amelyek konyhával, előszobával és mellékhelyiségekkel vannak ellátva és az egynyílású boltelhelyiségek, kivéve azok, amelyek a tanács által megjelölt főüzleti utvonalakon állanak és mentesítendő az ipari gáz szolgáltatása tekintetében az az üzem, amely legfeljebb hat lóerős motorral dolgozik. Ez pénzügyileg nem jelent sokat, sőt a propaganda emeléséhez járul hozzá és bizonyos csekély presziót is rejt magában. Ugyanezeket a mentességeket kívánja az elektromos áramnál is. Javasolja továbbá, hogy öt- és tízszázalékos adót állapítsanak meg. Ötszázalékos adó alá essenek a háromszobás lakások és a kétnyílású boltelhelyiségek, kivéve a főüzleti utvonalakon fekvő boltokat és tíz

százalék legyen egyébként az adó. Ezt az elektromos világítási adónál is kívánja. Kívánja továbbá, hogy az elektromos áram egyfylleres tarifaemelésé ne vonatkozzék azokra, akik az adómentesség kategóriájába tartoznak. Ezekkel a módosításokkal és ideiglenes érvénnyel elfogadja a javaslatot, ezek nélkül azonban nem.

Dr. *Buzáth* János tanácsos fölvilágosítást ad a Vázsonyi részéről kért adatokról. A villamos világítás 523 egy szobából álló helyiségbe, vagyis 50 lakásba van bevezetve, továbbá 1 szoba, konyha 34.000 helyiség (6800 lakás), 2 szoba, konyha 4258 (1300 lakás) helyiség van villannyal felszerelve. Az elektromos művek bruttó bevétele 8 millió korona, amiből 3 millió jut a magánvilágításra. Ebből Vázsonyi módosítása alapján 1.5 millió lenne adómentes, a gázzal együtt ez évi 400.000 korona csökkenés; a bolti helyiségeknel a módosítás 120.000, a kisipari fogyasztásnál 60.000 koronával csökkenne a bevétel. Arra kéri Vázsonyt, hogy az áremelés korlátozását ne kívánja és hogy az 5 százalékos leszállítást is ejtse el.

Glückstahl Samu elsősorban leszögezi azt a tényt, hogy Vázsonyi is elfogadta az áremelést és az adót is, bizonyos módosításokkal. De kifejezést adott annak a rézetének, hogy az lett volna a helyes, hogy ezeket az újításokat a főváros költségvetésével együtt tárgyalták volna és az egész háztartás képét tisztán látták volna. Ezt a kívánást a szólok lehetetlennek tartja s hosszasan fejtegeti, hogy miért. A háztartási hiány fedezéséről egyetlen gondoskodni kell s a tanácsnak már gon. kellett volna a megfelelő fedezetről gondoskodnia. Így a most bemutatott áremelést illető javaslatokat egész terjedelmükben elfogadja. Az adó kérdésében más az álláspontja. A gáznál elfogadja az áremelést és az adót is, a villannyal csak az adót, de áremelés nélkül. Azt akarja, hogy a villannyal csak a főváros részesedjen a vagyomból és a szükséges többletet ne az áremelés, hanem adó útján szerezzék meg, mert így magánvállalat az áremelés útján nem juthat jogtalan előnyhöz. És azért is kell csupán az adó, hogy az állam rá ne tehesse a kezét. Sajnálattal konstatálja, hogy az állam a fővárosi üzemeknek nem ad adómentességet, pedig az üzemek tisztán adópotó intézmények. Ha tehát áremelést hoznak be, abból az állam veszi ki a legtöbb részt. Ellenben ha városi adót statuálnak, az teljesen a fővárosé lesz. A Vázsonyi részről elősorolt szociáliskedvezésekre részletes adatokat kér az ügyosztálytól, egyébként pedig a javaslatokat elfogadja.

Dr. *Felck* Béla a főváros helyzetét olyanak tartja, amely szükségessé teszi a gyors segítséget. Szerencsétlen a közvetett (fogyasztási) adórendszer; de nincs más mód, ehhez kell nyulni. Dr. *Springer* Ferenc a kérdés szociális részét illetőleg elfogadta Vázsonyi módosítását azokban a tételekben, amelyek nem érintik túlságosan a közjövédelmeket. Dr. *Pető* Sándor és *Székel* Ferenc elfogadják a javaslatokat Vázsonyi

módosításaival. Dr. *Hajós* Zsigmond szintén hozzájárul a javaslatokhoz. *Német* Imre ellenzi a javaslatokat, mert nem látja előkészítettnek és alaposnak.

Dr. *Buzáth* János tanácsos a kívánt módosítást így szövegezve ajánlja elfogadásra:

adómentes a gáz- és villany használata: lakásoknál, amelyek a konyhán, előszobán, fürdőszobán kívül legfőlebb 2 szobából áll;

ipari üzemeknél; ha a műhelyben legfőlebb 6 lóerős motor dolgozik;

boltoknál, amelyek csupán egnyvilásuak, kivéve a tanács által megállapítandó főbb utvonalon levőket.

A javasolt módosítás fölött újabb vita indult meg, különösen arról, hogy az adómentességet kiterjesszék-e a háromszobás lakásokra is.

Az elnök ezután szavazást rendelt el. Az áremelést és az adóztatást azzal fogadták el, hogy, amint Vázsonyi kívánta, az első alkalmas időben törülök a világítást is, az adót is. Az adómentességet ugyancsak Vázsonyi javaslatának megfelelően

mondották ki, ellenben nem fogadták el azt a javaslatát, hogy a háromszobás és kisebb lakások csak 5 százalékos adót fizessenek.

Az új tervezet most már a jogügyi bizottság elé kerül s a jövő héten tárgyalja a közgyűlés.